

Aan het college B&W gemeente Zuidplas
t.a.v. wethouder H.A. Muller
Postbus 100
2910 AC Nieuwerkerk aan den IJssel

Datum: 25 augustus 2016

Onderwerp: ADVIES Onderwijs Zuidplas, startnotitie onderwijsbeleid, richting 2020

Geachte heer Muller,

Hierbij brengt de Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas (hierna "Adviesraad") u advies uit inzake de startnotitie onderwijsbeleid, richting 2020.

Basis voor ons advies vormt het raadsvoorstel Onderwijsnota Zuidplas R16.000058 d.d. 26 juli 2016, de bovengenoemde notitie d.d. 27-7-2016, de ambtelijke toelichting in onze raad op basis van de voorgaande versie en onze aangedragen uitgebreide bevindingen op basis van de voorgaande versie van de nota. Deze hebben we voor de volledigheid bijgevoegd.

Allereerst willen wij benadrukken dat wij deze nota één van de belangrijkste stukken van deze periode vinden. Het bepaalt in grote mate de toekomst van de (jongere) inwoners van Zuidplas en kent tevens rechtstreekse raakvlakken met diverse beleidsterreinen en die van het Sociaal Domein in het bijzonder.

Proces

Voordat wij op de nota ingaan, wil de Adviesraad nog een opmerking maken over het proces. Erg positief hebben wij de mogelijkheid tot inbreng op basis van de voorgaande versie ervaren, de toelichting door het ambtelijk apparaat en de wederzijdse openheid in deze vergadering. Tevens ziet de Adviesraad veel van onze uitgebreide bevindingen terug c.q. aangepast in de nu ter beoordeling liggende versie.

Daarom vind de Adviesraad het wel jammer dat wij pas 16 augustus j.l. kennis kregen van de nieuwe nota en het feit dat de nieuwe versie al 30 augustus in de raad besproken wordt. Daarmee wordt stevig afgeweken van de termijnen voor advies die we in de verordening participatie afgesproken hebben.

Ons Advies

De Adviesraad is positief over de startnotitie.

Het verheugt ons dat de nota er is en dat deze een hoog ambitieniveau kent. Positief kritisch is de Adviesraad ten aanzien van de realiteit en de effectiviteit van het beschreven beleid. Het feit dat er meer budget nodig is, vanuit de gemeente of vanuit de onderwijsketen om alle ambities waar te maken vergt belangrijke keuzes hierover. Een keuze overigens die we, mits doelmatig ingezet, ondersteunen. Een door de gemeenteraad aangenomen nota zonder de nadrukkelijke intentie van gemeente en partners om ook ruimte voor de investeringen te zoeken (dus ook op de niet-onderwijssterreinen!), kan deze nota tot een lege huls maken. Overigens bedoelen we met deze investeringen ook de benodigde menscapaciteit om alle vervolgcities uit te werken en uit te voeren.

Per onderdeel zullen wij onze bevindingen en opmerkingen aangeven.

Algemeen:

- De Adviesraad is verheugd dat ten opzichte van de vorige versie de twee kanttekeningen (benodigde nadere uitwerking en de afhankelijkheid van derden) in het raadsvoorstel opgenomen zijn. Juist dit waren in de vorige versie voor ons de meest belangrijke kritiekpunten. De kanttekeningen zijn in de visie van de Adviesraad namelijk tevens voorwaardelijkheden om de nota tot een succes te maken;
- Tevens is de Adviesraad verheugd dat een aantal administratief verzwarende voorstellen teruggebracht zijn tot onderzoeksrichtingen waarbij het werkveld zelf inspraak en initiatief heeft. Uw doelstellingen deelt de Adviesraad nog steeds (denk aan speelplan, kindvolgsysteem etc); De Adviesraad adviseert wel om bij de voortgang hiervan nadrukkelijk een regie rol te houden;
- Wij missen in de gehele nota de specifieke omstandigheden voor Speciaal Onderwijs en Speciaal Basis Onderwijs. Temeer omdat het onze inwoners betreft, veelal met specifieke aandacht vanuit de werkvelden Sociaal Domein, terwijl het geen onderwijsvoorzieningen van onze gemeente betreft. Hoe worden de ambities richting deze doelgroep vertaald? Op welke wijze wordt er contact gelegd met scholen in de naburige gemeenten. Welke afstemming is er en op welke wijze vindt interactie tussen die onderwijsinstelling (niet gelegen in Zuidplas) en jeugdhulp plaats?
- Hoewel er in de nota nu meer aandacht aan geschonken wordt, missen we de specifieke problematiek van vluchtelingen, statushouders, integratie van allochtonen etc. Of is dit nu verweven in het initiatiefvoorstel betreffende de taalklas van de schoolbesturen?
- Het recht op keuzevrijheid van onderwijs komt soms even om de hoek en is al beter afleesbaar, maar staat niet als ambitie van de gemeente genoemd. Onze zorg is of dit ook de nieuwkomers in Zuidplas (denk aan vluchtelingen en statushouders) wel duidelijk gemaakt wordt;
- Bij de ambities wordt gesproken over de wens tot een zo hoog mogelijk opleidingsniveau. We vinden dat een zo hoog mogelijk opleidingsniveau niet persé ook het meest wenselijk is voor het individu. Ons inziens zou de definitie moeten zijn: zo hoog mogelijk, maar passend bij de passie en karakter van het individu. Hoog opleidingsniveau op zich is voor ons geen doel als dit niet past bij de persoon. Los nog even van het feit dat iemand knap last kan hebben van het op de tenen moeten lopen.

Ambitie 1: een goede voorschoolse voorziening

Veel van onze gemaakt opmerkingen bij deze ambitie zijn in deze nieuwe startnotitie meegenomen. We blijven wel wat huiverig voor kinderen die tot een doelgroepkind wordt bestempeld. Hoe ga je om met "stickeren" van een kind van 2 dan wel stigmatiseren op jonge leeftijd. Ons zijn op dit moment de criteria niet duidelijk. Omschrijf ook wanneer iets een achterstand is en op welk gebied. Leg daarbij niet alleen de nadruk op ontwikkeling van de cognitieve vaardigheden, maar ook in de mate waarin het kind in staat is zich te concentreren, de aandacht te richten en in staat is tot zelfsturing.

De Adviesraad is voorstander van de warme overdracht van peuterspeelzalen en basisonderwijs. Wel dringen wij aan om vooraf de privacy aspecten goed te onderzoeken. Het kader doorgaande leerlijn is een buitengewoon wenselijk maar ambitieus streven. Temeer om hierin overeenstemming te bereiken met inachtneming van culturele, religieuze en overige verschillen in achtergronden van de verschillende organisaties. Bovendien zal dit ook wellicht training, opleiding en zelfs een cultuurverandering betekenen bij alle partijen. Tot welke leeftijd loopt deze overigens, loopt dit door op het VO?

Kindvolgsysteem: ook hiervoor geldt dat wij dit streven van harte ondersteunen, maar wel zorg hebben over de administratieve lasten. Daarnaast pleiten wij voor uniformiteit om een niet-aan-primair onderwijsgebonden voorschoolse activiteit niet met meerdere verschillende kind-volgsystemen op te zadelen. De Adviesraad is van mening dat een goed signaleringssysteem waardevoller kan zijn dan een kwantitatief volgsysteem. Bij een dergelijk volgsysteem moet een kind gaan voldoen aan criteria die worden getoetst en worden betrokkenen vaak nodeloos ongerust als daar niet aan voldaan wordt.

Als laatste, maar dat lijkt wetgeving, zijn we benieuwd hoe de gemeente aankijkt tegen de (school)keuzevrijheid van ouders ten opzichte van de opgave om tot een evenredige verdeling van leerlingen met een achterstand over de scholen te komen.

Ambitie 2: Toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Geen specifieke opmerkingen, anders dan dat we het openstellen van gebouwen voor de wijk alleen maar kunnen stimuleren. Niet alleen vanuit het idee dat de stenen wellicht deels door de gemeente zijn gefinancierd, maar met name ook omdat dit de sociale samenhang in de wijk kan verbeteren.

Nadrukkelijk verzoeken wij na te gaan hoe het staat met de toegankelijkheid (geboden toegang, voorzieningen voor passend onderwijs etc) van de gebouwen. Niet alleen bij de nieuwere gebouwen, maar met name ook bij de wat oudere gebouwen.

Met name bij deze ambitie komt het aspect financiën nadrukkelijk om de hoek kijken. De bereidwilligheid en mogelijkheid van de diverse partners is bepalend.

Wij ondersteunen de wens tot uitbreiding van het voortgezet onderwijs, maar vragen ons wel af waarom uitbreiding van VMBO niet meegenomen wordt in de nota. De Adviesraad geeft de overweging mee om de realisatie van VMBO onderwijs in de onderbouw te onderzoeken. Mede omdat daarmee jonge VMBO-leerlingen veiliger naar school kunnen in de eigen woonomgeving.

Verder wachten wij met belangstelling het strategisch huisvestingsplan af.

Ambitie 3: Een naadloze aansluiting onderwijs en jeugdhulp

Wellicht toelichten wat bedoeld wordt met de pedagogische civil society.

We ondersteunen de gezonde school, de schoolbegeleiding en het tegengaan van pesten, maar missen hierbij nog wel de acties richting ouders, deze zijn ook vaak bepalend. We gaan er daarnaast vanuit dat bijv. pestgedrag ook gemeten wordt?

Schakelfunctionaris:

Wij ondersteunen het instellen van een uniforme werking omtrent de schakelfunctionaris. Hierbij moet ook helder worden wie welk mandaat heeft, door wie de schakelfunctionaris aangestuurd wordt en wie verantwoordelijk is. Dit geldt zeker ten opzichte van de functionarissen die veelal al binnen de onderwijsinstelling zelf aangesteld zijn. De schakelfunctionaris zal moeten aanhaken bij maatregelen die bij de onderwijsinstelling zelf al in gang gezet zijn ten aanzien van problematiek met leerlingen.

De rol van medisch kinderdagverblijven blijft overigens onbeschreven in de nota, kennen we de behoefte en beschikbaarheid hiervan in Zuidplas?

Bij alle informatiedeling blijven wij aandacht vragen voor de regelgeving omtrent privacy.

Als het gaat om voorzieningen waar kinderen/ouders recht op hebben vanuit de Wmo/Jeugdwet en participatiewet, dan geldt ook hier dat gewezen moet worden op de mogelijkheid en het recht op onafhankelijke cliëntenondersteuning.

Passend Onderwijs:

Het is onze vraag of dit onderwerp in deze nota (veel) verder uitgediept moet worden of dat verwezen kan worden naar de diverse ander stukken hierover. Zeker omdat dit een belangrijk onderwerp is, en wat ons betreft, een onderwerp waar nog veel vraagtekens zijn over de uitwerking en de positieve en negatieve effecten. Zo als het nu staat worden de huidige problemen ten aanzien van de invoering en ervaring nauwelijks genoemd, anders dat er gemonitord wordt. Naast het monitoren ziet de Adviesraad graag hoe in de relatie onderwijs en jeugdhulp het principe één kind – één plan gerealiseerd gaat worden.

Ambitie 4: Verbinding tussen school en wijk

Wij onderschrijven hetgeen in de nota is beschreven, met name dat dit nog verder uitontwikkeld moet worden. Overigens zien wij Brains wel als een goed verhaal, maar ons inziens is dit nog maar het begin en beperkt. Wij willen voorkomen dat Brains als einddoel gezien wordt. Graag duidelijkheid of het Brede Scholen blijft heten of een Integraal Kind Centrum. Of waar dit vanaf hangt. Bij dit onderwerp verwachten we wel het initiatief vanuit de gemeente en een stimulerende en wellicht organiserende rol. Brede scholen moeten ons inziens gefaciliteerd worden bij het in de wijk brengen van functies.

Ambitie 5: Van school naar werk

Dit onderwerp valt bijna meer in de participatiewet, maar we onderschrijven de doelstellingen. Met name de samenwerking tussen betrokken partijen op dit terrein is van elementair belang. Daarnaast graag grote nadruk bij het bekendmaken en stimuleren van alle mogelijkheden. Zeker of juist ook bij het bedrijfsleven. En... we gaan er vanuit dat de gemeente voor de effectivering van mogelijkheden een voorbeeld functie heeft en uitstraalt.

Bij de leerplicht, kwalificatieplicht en de RMC trajectbegeleider benadrukt de Adviesraad het belang om de oorzaak van verzuim/afhaken te onderzoeken. Is er al een dergelijk onderzoek c.q. wordt dit snel opgepakt? Veelal zijn er andere problemen aan de orde. De Adviesraad is blij met de opgenomen actie "casusregie door sociaal team bij jongeren die om specifieke redenen nog niet in staat zijn te leren of te werken". Voor gezinnen in schuldsanering bijvoorbeeld helpt een proces-verbaal ze alleen maar verder van huis.

De Adviesraad ondersteunt het onderzoek naar leer-werkfaciliteiten in de agrarische sector, maar adviseert ook onderzoek te starten naar mogelijkheden van het opzetten van leer-werk-trajecten in verschillende andere sectoren van het arbeidsveld.

Ambitie 6: ?

De onderwerpen die we missen (en misschien dus bij 6 horen).

Uitwerking en consequenties van de (niet)wens tot thuisonderwijs van onderwijs. Hoewel we begrijpen dat het wellicht geen beleid vraagt/ wenselijk is, willen we tenminste weten of hier binnen Zuidplas sprake van is;

De Adviesraad mist een beleidskeuze ten aanzien van leerlingenvervoer, een faciliterende of belemmerende factor in de keuzevrijheid van onderwijs. Hoewel het de vraag is of het in deze startnotitie opgenomen moet worden, zouden we een link tussen de onderwerpen gelegd zien.

De Adviesraad mist een opmerking/beleid over zogenaamde transferkinderen; kinderen die vanuit een andere gemeente komen. Idem voor als andere kinderen naar andere gemeenten naar school gaan. Hoe gaat het met de overdracht, hoe met de informatie over de kinderen. Hoe weten we welke problemen ze hebben. Kunnen we samenwerken met sociale teams buiten onze gemeente?

Tot slot: Planning en voortgang

De Adviesraad is benieuwd naar de prioritering van de ambities en de acties die daarbij genoemd zijn. Met name omdat ze weliswaar los gepresenteerd worden, maar wel degelijk een onderlinge samenhang kennen. De nota is ronduit ambitieus te noemen en vraagt de medewerking van een groot aantal partijen. Voor een deel is de samenwerking niet afdwingbaar door de gemeente, maar zal dit op basis van bereidwilligheid en argumentatie gestalte moeten krijgen.

Uw reactie ziet de Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas met belangstelling tegemoet.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas

W. Penninga (voorzitter)

